

י"ג וְאֶת־עֲבִידוֹ שֶׁמָּשָׂא וְסִיחָרָא חֲדָּ. וַיּוֹם וְלִילָה אַחֲרָּ. הִקְדָּא הוּא דְכִתִּיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד וַרְזָא דָּא לְעִילָא). וְאֵת הַבּוֹכָבִים. בֵּינוֹן דְּנוֹקְבָא פְּקוּדַת בֵּיתָא וְאֶת־כְּנִיסַת לְבַעְלָה לִית שׁוֹלְטָנּוּ לְבֵיתָא אֶלְא לְעוֹלָמְתָּן דְּאַשְׁתָּאֲרֹן בְּבֵיתָא לְאַתְקָנָא כָּל תְּקוּנֵי בֵּיתָא. וּבִתְרָא אֶתְהִדֵּר בֵּיתָא לְשׁוֹלְטָנּוּ דְדְכוּרָא בִּימְכָא כִּלְא כְּדָקָא חַזִּי:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת. דָּא מְאֹר וְדָא מְאֹר. בְּגִין כְּדָּ אֲנֹן נְהוּרִין דְּסֻלְקוּ לְעִילָא אֶקְרוּן מְאֹרֵי אֹר. וְאֲנֹן נְהוּרִין דְּנִחְתּוּ לְתַתָּא אֶקְרוּן מְאֹרֵי אֵשׁ דְּאֲנֹן דְּרִגִין לְתַתָּא וְשֻׁלְטֵי כָּל יוֹמוֹי דְּחוּל. וְעַל דָּא כִּד נָפִיק שְׁבַתָּא מְבָרְכִין עַל שְׂרָגָא דְהָא אֶתְיְהִיב לֹון רִשׁוֹ לְשֻׁלְטָאָה. אֶצְבָּעָאן דְּבֵר נֶשׂ אֲנֹן סִתְרָא דְּדְרִגִין וְרִזִין דְּלְעִילָא, וְאִית בְּהוּ פְּנִימָאִין

לשון הקודש

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת. זֶה מְאֹר וְזֶה מְאֹר. מִשׁוּם כְּדָּ אוֹתָם מְאֹרוֹת שְׁעוּלִים לְמַעְלָה נִקְרְאִים מְאֹרֵי אֹר, וְאוֹתָם מְאֹרוֹת שְׁיִרְדּוּ לְמַטָּה נִקְרְאִים מְאֹרֵי אֵשׁ, שֶׁהֵם דְּרָגוֹת לְמַטָּה וְשׁוֹלְטִים כָּל יְמֵי הַחַל. וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהִשְׁבַּת יוֹצֵאת, מְבָרְכִים עַל גַּר, שֶׁהִרִי נִתְּנָה לָהֶם רִשׁוֹת לְשֻׁלְטָא. הָאֶצְבָּעוֹת שֶׁל בֶּן אָדָם הֵם סִתְרָא שֶׁל דְּרָגוֹת וְסוּדוֹת שֶׁלְמַעְלָה, וַיֵּשׁ בָּהֶם פְּנִימִים וְאַחוּרִים. אַחוּרִים הֵם לְחוּץ,

נַעֲשִׂים שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחִמִים. לֵיל הַלְבָנָה וְשְׁנַיִם עֶשְׂרֵה פְּתָחִים וְנַעֲשׂוּ שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵה. וְנַעֲשׂוּ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַלְבָנָה אַחֲרָּ, וַיּוֹם וְלִילָה אַחֲרָּ. וְהוּוּ שְׁכַתוּב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, וְסוּד זֶה לְמַעְלָה. וְאֵת הַבּוֹכָבִים – בֵּינוֹן שֶׁהִנְקִבָה פּוֹקְדַת אֶת הַבֵּית וּמִתְכַּנְּסַת לְבַעְלָה, אִין שְׁלִמּוֹן לְבֵית אֶלְא רַק לְעֵלְמוֹת שְׁנַשְׂאָרוּ בְּבֵית לְהַתְקִין כָּל תְּקוּנֵי הַבֵּית, וְאַחֲרָּ כְּדָּ חוּזֵר הַבֵּית לְשֻׁלְטוֹן הַזְּכָר בַּיּוֹם, וְהַכָּל כְּרָאוּי.

וְאַחֲזֵרִים. אַחֲזֵרִים אֲנִי לְבַר וְאֲנִי רָמִז לְטוֹפְרִין
 דְּאַצְבָּעֵן. וּבְגִין כִּךְ אֵית (דף כא ע"א) רִשׁוֹ לְאַסְתָּפְלָא
 בְּטוֹפְרִין בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת דְּהָא נְהָרִין מִהֵוּא שְׂרָגָא
 וְנְהָרִין מִהֵוּא אִישׁ לְשִׁלְטָא.

אֵלִין אֶתְחַזְיִין. אַצְבָּעָן לְגוֹ לָא אֵית רִשׁוֹ
 לְאַתְחַזְיִיא בְּהֵוּא שְׂרָגָא דְּהָא מְלַעֲיָלָא נְהָרִין
 וְאַקְרוּן פָּנִים פְּנִימָאִין. וְרוּא דָּא וְרֵאִית אֶת אַחֲזֵרִי
 וּפְנֵי לָא יִרְאוּ. דְּלָא יִסְתַּפֵּל בַּר נָשׁ בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת
 בְּאַצְבָּעֵן לְגוֹ בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר בּוֹרָא מְאֻרֵי הָאִישׁ.
 וְרֵאִית אֶת אַחֲזֵרִי אֵלִין פָּנִים דְּלְבַר דְּאַתְרִמִּיזוּ
 בְּטוֹפְרִי. (ש) וּפְנֵי לָא יִרְאוּ אֵלִין אַצְבָּעָן לְגוֹ. אֵלִין
 שְׁלִטֵי בְּשַׁבְתָּא וְאֵלִין שְׁלִטֵי בְּחוֹל.

וּבִיּוֹמָא דְּשַׁבְתָּא קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא שְׁלִיט בְּלַחֲזוּדֵי
 בְּאֲנִין פָּנִים פְּנִימָאִין עַל בְּרִסֵי (ה) יְקָרִיָּה

 לשון הקודש

לא יראו. שלא יסתפל בן אדם במוצאי
 שבת באצבעות לפנים בשעה שאומר
 בורא מאורי האש. וראית את אחורי –
 אלו פנים של בחוץ שגרמזו באצבעות.
 (ש) ופני לא יראו – אלו האצבעות
 לפנים. אלה שולטים בשבת, ואלה
 שולטים בחל.

וביום השבת הקדוש ברוך הוא שולט

והם רמז לעצמני האצבעות. ולכן יש
 רשות להסתפל באצבעות במוצאי שבת,
 שהרי מאירים מאותו הבר ומאירים
 מאותה אש לשלם.

אלה נראים. אצבעות של בפנים אין
 רשות להראות באותו בר, שהרי
 מלמעלה מאירים ונקראים פנים
 פנימיות. וזה סוד וראית את אחורי ופני

וּבְלִהוּ אֶתְכִלְיָן בֵּיהּ וְשִׁלְטְנוֹתָא דִּילֵיהּ אִיהוּ. וּבְגִין
כִּד אַחֲסִין גַּיְיחָא לְכָל עַלְמִין. וְיִרְתִּין יְרוֹתָא דִּיּוֹמָא
דָּא עֲמָא קְדִישָׁא דְאַקְרוּן עֲמָא חַד בְּאַרְעָא. מְאוּרֵי
אוּר מְסֻטְרָא דִּימִינָא דְאִיהוּ אוּר קְדַמָּא דְהָהּ
בִּיּוֹמָא קְדַמָּא. דְבִיּוֹמָא דְשַׁבְתָּא נְהָרִין אֲנִין מְאוּרֵי
אוּר בְּלַחְזֵייהוּ וְשִׁלְטִין. וּמְנַיִיהוּ נְהָרִין בְּלַחְזֵי לְתַתָּא.

וְכִד נָפִיק שַׁבְתָּא גְּנִיזִין (אָנִין) מְאוּרֵי אוּר דְּלָא
אֲתַגְּלִיין. וּמְאוּרֵי הָאֵשׁ שִׁלְטִין כָּל חַד וְחַד עַל
דְּוִכְתֵּיהוּ. אִימְתֵי שִׁלְטִין בְּמוֹצָאי שַׁבַּת עַד מַעְלֵי
יּוֹמָא דְשַׁבְתָּא. וְעַל דָּא אֲצַטְרִיכוּ לְאַתְנַהֲרָא מִהַהוּא
שְׂרָגָא בְּמוֹצָאי שַׁבַּת.

וְהַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוּב. דְּלָא יָכִיל עֵינָא לְמַשְׁלַט בְּהוּ
בְּגִין דְּאֲנִין רְצוּא וְשׁוּב. חֲיוֹת דְּאֲתַגְּלִיין
אֲנִין דְּהַהוּא אוֹפֵן קָאִים בְּגִנוּיֵיהוּ, וּמָאן אִיהוּ דָּא

לשון הקודש

מאירים כלם למטה.
וכשיוצאת שבת, נגנזים ואותם מאורי
אוּר שלא מתגלים, ומאורי האש
שולטים כל אחד ואחד על מקומם. מתי
שולטים במוצאי שבת? עד ערב יום
השבת. ועל זה צריכים להיות מוארים
מאותו הנר במוצאי שבת.
והחיות רצוא ושוב, שלא יכולה העין

לברו באותם פנים פנימיים על פסא
כבודו, וכלם נכללים בו והשלטון הוא
שלו. ולכן מוריש מנוחה לכל העולמות,
ויורשים ירשה זו העם הקדוש הנה
שנקראים עם אחד בארץ. מאורי אוּר
מצד הימין שהוא אוּר ראשון שהיה ביום
הראשון. שפיום השבת מאירים אותם
מאורי אוּר בלבדם ושולטים, ומהם

מטטרון דַּאִיהוּ רַב וַיְקִיר מִשְׁאֵר אֱלִין (נ"א תיילין),
 וְעֲלָאָה חֲמִשׁ מְאָה פְּרָסִי. חֵיוֹת דְּמַטְמָרָן אַנּוּן (רבישָׁאן)
 תַּחֲוֹת תִּרְיָן אַתְוּוֹן עֲלָאִין דְּאֶתְכַסְּיִין. י"ה אַתְוּוֹן
 שְׁלִיטִין עַל ו"ה. אֱלִין רְתִיבָא לְאֱלִין. וְהַהוּא טְמִירָא
 לְכָל טְמִירִין דְּלֹא אֶתְיַדַּע כְּלָל שְׁלִיט עַל כְּלָא וְרַכִּיב
 עַל כְּלָא. חֵיוֹת דְּאֶתְגַּלְיִין אַנּוּן לְתַתָּא תַּחֲוֹת אֱלִין
 עֲלָאִין דְּמַטְמָרָן, וְאֶתְנַהֲרָן מִנְיָהוּ, וְנַטְלִין בְּגִינְיָהוּ.

חֵיוֹת עֲלָאִין כְּלָהוּ כְּלִילָן בְּרַקִּיעַ הַשְּׁמַיִם. וְעֲלִיָּהוּ
 כְּתִיב יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשְּׁמַיִם וְהָיוּ
 לְמְאֹרֹת בְּרַקִּיעַ הַשְּׁמַיִם. כְּלָהוּ תִלְיִין בְּהַהוּא רַקִּיעַ
 הַשְּׁמַיִם. רַקִּיעַ שְׁעַל גִּבֵּי הַחֵיוֹת דָּא הַהוּא דְכְתִיב,
 (יחזקאל א) וְדַמּוֹת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רַקִּיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח דָּא
 הַהוּא קְדַמּוֹן (נ"א ה' קדמָאָה).

לשון הקודש

שְׁמַתְגֻלוֹת הֵם לְמִטָּה תַּחַת אֵלֶּה
 הָעֲלִיּוֹנוֹת שְׁנַסְתְּרוֹת וּמוֹאֲרוֹת מִהֵן,
 וּמִתְנַהֲגִים בְּגֻלָּם.

הַחֵיוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת כְּלָן כְּלוֹלוֹת בְּרַקִּיעַ
 הַשְּׁמַיִם, וְעֲלֵיהֶם כְּתוּב יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ
 הַשְּׁמַיִם, וְהָיוּ לְמְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשְּׁמַיִם.
 כְּלָם תִּלְוִיִּים בְּאוֹתוֹ רַקִּיעַ הַשְּׁמַיִם. הַרְקִיעַ
 שְׁעַל גִּבֵּי הַחֵיוֹת, זֶה אוֹתוֹ שְׁכַתוֹב (יחזקאל
 א) וְדַמּוֹת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רַקִּיעַ כְּעֵין
 הַקֶּרַח. זֶה אוֹתוֹ קְדַמּוֹן וְנ"א ה' הַקְדַּמּוֹן.

לְשֹׁלֵט בְּהֵם בְּגֻלָּל שְׁהֵם רְצוּא וְשׁוּב.
 חֵיוֹת שְׁמַתְגֻלוֹת הֵם שֶׁל אוֹתוֹ הָאוֹפֵן
 נִמְצָא בְּתוֹכָם, וּמִיָּהוּ זֶה? מַטְטְרוֹן,
 שֶׁהוּא גְדוֹל וְנִכְבָּד מִשְׁאֵר אֵלֶּה וְנ"א
 הַבְּבֹאוֹת, וְעֲלִיּוֹן חֲמִשׁ מְאֹת פְּרָסוֹת. חֵיוֹת
 שְׁמַסְתְּרוֹת הֵן וְרִבּוּצוֹת תַּחַת שְׁתֵּי אוֹתֵי
 עֲלִיּוֹנוֹת שְׁמַתְפָּסוֹת. י"ה אוֹתֵי שׁוֹלְטוֹת
 עַל ו"ה. אֵלֶּה מְרַכְבָּה לְאֵלֶּה. וְאוֹתוֹ
 הַטְּמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים שְׁלֹא נוֹדַע כְּלָל
 שׁוֹלֵט עַל הַכָּל וְרוֹכֵב עַל הַכָּל. הַחֵיוֹת

דְהָא מִתְמָן וְלְהֶלְאָה לִית מָאן דְיִכִּיל לְאַסְתַּכְּלָא
 וְלִמְנַדַּע. מָאִי טַעְמָא מְשׁוּם דְאִיהוּ סְתִים
 בְּמַחְשָׁבָה. וּמַחְשָׁבָה דְקֻדְשָׁא בְרִידָא הוּא טְמוּרָא
 סְתִימָא עֲלָאָה. מַחְשָׁבָה דְבַר נָשׁ בְּכָל עֲלָמָא (ס"א ל"א
 יכיל) לְאַתְדַּבְּקָא וְלִמְנַדַּע לָהּ. מְלִין דְתַלְיִין בְּמַחְשָׁבָה
 עֲלָאָה לִית מָאן דְיִכִּיל לְאַתְדַּבְּקָא לוֹן. מַחְשָׁבָה (עֲלָאָה)
 מִמֶּשׁ עַל אַחַת פְּמָה וּפְמָה. לְגוּ מִן מַחְשָׁבָה מָאן
 אִיהוּ דְעֵבִיד רַעִיוּנִי. דְהָא לִית סוּכְלַתְנִי לְמִשְׁאַל פֶּל
 שְׁכָן לְמְנַדַּע.

אִי"ן סו"ף לִית בֵּיה רְשׁוּמָא כָּלִל וְלֹא תְלִיא
 שְׂאֵלְתָא בֵּיה וְלֹא רַעִיוּנָא לְאַסְתַּכְּלוּתָא
 דְמַחְשָׁבָה כָּלִל. מְגוּ סְתִימָא דְסְתִימָא, מִרִישׁ נְחִיתוּ
 דְאִין סוּף, נְהִיר נְהִירוּ דְקִיק וְלֹא יָדִיעַ. סְתִים בְּסְתִימוּ
 (נ"א בְרִשִׁימוּ) בְּתַדּוּדָא דְמַחְטָא. רָזָא סְתִימָא דְמַחְשָׁבָה לֹא

לשון הקודש

אחת פמה וכמה. לפנים מהמחשבה
 מיהו שעושה רעיונות? שהרי אין
 השכלה לשאל, וכל שכן לדעת.

באי"ן סו"ף אין בו רשם כלל, ושאלה
 לא תלויה בו, ולא רעיון להסתכלות
 המחשבה כלל. מתוך גסתר הגסתר,
 מראש תחתית של האין סוף, מאיר אור
 דקיק ולא ידוע, גסתר בגסתר ונ"א ברשם

שהרי משם והלאה אין מי שיכול
 להסתכל ולדעת. מה הפעם? משום
 שהוא גסתר במחשבה, ומחשבת
 הקדוש ברוך הוא סמירה ונגסרת
 עליונה. מחשבת בן האדם בכל העולם
 ולא יכול להתדבק ולדעת אותה. דברים
 התלויים במחשבה עליונה אין מי שיכול
 להשיג אותם. המחשבה ועליונה ממש על

יָדִיעַ עַד דְּאֵתְפֹשֶׁט נְהִירוֹ מִנִּיה. בְּאֵתֵר דְּאִית בִּיה
רְשִׁימוֹן דְּאֵתְוֹן בְּלָהוּ. מִתְמָן נִבְקָן.

בְּרִישׁ בְּלָא. א רִישָׁא וְסוּפָא דְכָל דְרָגוֹן. רְשִׁימוֹ
דְּאֵתְרִשִׁים בִּיה דְרָגוֹן בְּלָהוּ. וְלֹא אֶקְרִי אֶלָּא
אַחַד. לְאַחְזָא דְאָף עַל גַּב דְּאִית בִּיה דְּיוֹקְנִין סְגִיִּין
לֹא אִיתוּ אֶלָּא חַד. וְדֵאִי אִיתוּ אֶת דְּעֶלְאִין וְתַתְּאִין
תְּלִיִין בִּיה. רֵאשִׁיתָא דְאֶלְף טְמִירוֹ דְרָזָא דְמַחְשְׁבָה
עֶלְאָה. וְהָהוּא אֵתְפֹשֶׁטוֹ דְהָהוּא רְקִיעַ עֶלְאָה בְּלָא
סְתִים בְּהָהוּא רִישָׁא. בְּגִין דְּכַד נָפִיק א' מִחַאי רְקִיעַ
בְּדִיוֹקְנָא דְרָזָא דְרִישָׁא דְמַחְשְׁבָה נִבְקָא. בְּהָהוּא
אֶמְצָעִיתָא דְאֶלְף שִׁית דְרָגִין כְּלִילָן בִּיה רָזָא דְכְּלָהוּ
חַיֹּת טְמִירִין עֶלְאִין (ס"א דְסֻלְיָקוֹן) (ס"א דְתֻלְיָיוֹן) מִגּוֹ מַחְשְׁבָה.

חַד נְהִירוֹ דְנְהִיר וְאֵתְגִנִּיו. דְהָא נְהִירוֹ דְאֵת (ט)

לשון הקודש

אֶלְף, סֵתֵר שֶׁל סוּד הַמַּחְשְׁבָה
הַעֲלִיּוֹנָה. וְאוֹתָהּ הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל אוֹתוֹ
רְקִיעַ עֲלִיּוֹן, הַכֹּל נִסְתָּר בְּאוֹתוֹ הָרֵאשׁ.
בְּגִלְל שְׁכִשְׁוִיצָאֵת א' מְרְקִיעַ הַזֶּה,
בְּדַמוֹת שֶׁל סוּד רֵאשׁ הַמַּחְשְׁבָה יוֹצֵאֵת.
בְּאוֹתוֹ אֶמְצָע שֶׁל אֶלְף כְּלוּלִים בּוֹ שֵׁשׁ
דְּרָגוֹת, סוּד שֶׁל כָּל הַחַיֹּת הַנִּסְתָּרוֹת
הַעֲלִיּוֹנוֹת (ס"א שְׁעוּלוֹת) וְס"א שְׁתֻּלוּיוֹת)
מִתּוֹךְ הַמַּחְשְׁבָה.
אוֹר אַחַד שְׁמַאִיר וְנִגְנָן, זֶה אוֹר שֶׁל אוֹת

כַּחַד הַמַּחַט. סוּד נִסְתָּר שֶׁל הַמַּחְשְׁבָה
לֹא יָדוּעַ, עַד שְׁמַתְפֹּשֶׁט מִמֶּנּוּ אוֹר.
בְּמָקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ רְשׁוּמִים שֶׁל כָּל
הָאוֹתוֹת, מִשָּׁם יוֹצֵאִים.
בְּרֵאשׁ הַכֹּל. א רֵאשׁ וְסוּף שֶׁל כָּל
הַדְּרָגוֹת. הָרִשִׁים שְׁנַרְשָׁמִים בּוֹ כָּל
הַדְּרָגוֹת, וְלֹא נִקְרָא אֶלָּא אַחַד. לְהִרְאוֹת
שְׁאָף עַל גַּב שֵׁישׁ בּוֹ דְמִיּוֹת רַבּוֹת, אִינוּ
אֶלָּא אַחַד. וְדֵאִי הִיא הָאוֹת שְׁעֲלִיּוֹנִים
וְתַתְּוֹנִים תְּלוּיִים בָּהּ. רֵאשִׁית שֶׁל

דְּבִרְאֲשִׁית (ס"א ב' דְּבִרְאֲשִׁית). הוּם הַיּוֹם דְּהוּה אַבְרָהָם יְתִיב
פְּתַח הָאֵהָל דְּאִיהִי פְתַחַא מְתַתָּא לְעִילָא. וְחוּם הַיּוֹם
נְהִיר עַל הַהוּא פְתַחַא וְנַהֲרָא מְתַמָּן.

תְּנִינָא נְהִירוּ דְּאֵזִיל לְאַתְחַשְׁבָּא לְעֵת פְּנוֹת עָרְב.
רָזָא דְּעִלּוֹתָא דִּיצְחָק לְאַתְקַנָּא הַאי דְּרָגָא
דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפְנוֹת עָרְב.
אַסְתַּפְּלוֹתָא דְּעָרְב וַחֲשׁוּכָן פְּלָהוּ לְגַבִּיּה. בְּהַאי פְּנוֹת
עָרְב וְאַסְתַּפְּל (נ"א אַסְתַּתְּקוּן) יַעֲקֹב בְּהַהוּא מְמַנָּא דְּעֵשׂוּ.

תְּלִיתָאָה נְהִירוּ דְּכָלִּיל תְּרִין (דף כא ע"ב) אֵלִין. נְהִירוּ
דְּנְהִיר בְּאַסּוֹתָא. רָזָא דְּכְתִיב בְּיַעֲקֹב
(בראשית לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. וְדָאֵי כַד אַתְכְּלִיל
בְּהַהוּא פְּנוֹת עָרְב. מְכָאן וְלַהֲלָאָה וְהוּא צוֹלַע עַל
יָרְכוּ. דָּא אִיהוּ נְצַח יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

הסתכלות של ערב, וחשוכים כלם
אצלו. בפנות הערב הזה הסתפל יעקב
באותו ממנה של עשו.

שלישי, אור שכולל שני אלן, אור
שמאיר ברפואה, סוד הכתוב ביעקב
(בראשית לב) ויזרח לו השמש וגו'. ודאי
בשנכלל באותו פנות ערב. מכאן והלאה
והוא צלע על ירכו. זהו נצח ישראל.

ט של בראשית. הם היום שהיה יושב
אברהם פתח האהל, שהוא פתח
מלמטה למעלה, והם היום מאיר על
אותו פתח ומאיר משם.

שני, אור שהולך להיות חשוך לעת
פנות ערב. הסוד של תפלת יצחק
להתקין דרגה זו, שכתוב (בראשית כד) ויצא
יצחק לשוח בשדה לפנות ערב.